



Plan smo sicer presegli, toda ...

Plansko in poslovno leto 1977 je za nami. Navada je, da se ozremo v pretečeno obdobje. Obenem ugotavljamo, kako smo izpolnjevali planske naloge, na katerem področju smo bili bolj uspešni in na katerem manj. Tako kakor so se prizadevali po vseh TOZD, smo se tudi v TOZD Plastiki morali zelo potruditi, da smo izvedli planske naloge in jih ob koncu tudi presegli. Po sebnosti, če pogledamo plan, ki je bil postavljen za leto 1976, se je plan za leto 1977 vrednostno povečal približno za 172%. Kljub temu nam je le uspelo napraviti še več, in sicer količinsko za 136,5%, vrednostno pa 11.190. To pomeni, da smo izdelovali cenejše artikle, kakor smo planirali. Kaže se že močna konkurenca na tržišču za izdelke iz plastičnih mas. Ne bom navajal podatkov, kako se je gibala proizvodnja po mesecih. Omenil bi le nekaj značilnosti, ki močno odstopajo od poprečja. Količinski plan je bil najbolj presežen pri brizganju šal in manšet, in sicer 173%, ceno pa smo prav tu dosegli najnižjo, saj je bil plan presežen vrednostno le 103,70%. PU podplatov je bilo narejenih največ januarja in oktobra. Tudi storilnost delavcev je bila najvišja januarja in oktobra. Najnižja storilnost pa je bila avgusta, ker smo se 1. 8. preselili v novo halo, ki je bila zelo slabo pripravljena. Tudi v decembru ni bilo v redu. Naj dam primerjavo. V januarju je bila storilnost na delavca na uro 60 parov, decembra pa 43 pare.

Se nekaj besed o škartu ali izmetu. Pri PU podplatih je bilo najmanj škarta februarja, največ pa novembra in decembra, posebno, če upoštevamo reklamacijo nekvalitetnih PU podplatov. Podatki kažejo, da takrat, ko je storilnost visoka, je tudi mnogo manjši odstotek izmeta. Kakor hitro začne padati storilnost, se istočasno povečuje tudi odstotek izmeta. Menim, da je to zelo močan argument, ki priča, da je še vedno vse preveč odvisno od človeka samega.

Mnenja sem, da bi lahko največ prihranili, če bi bila zavest delavca — samoupravljalca na primerni višini, vendar tega ne kaže pospeševati. To je tisto, kar nas neprestano grize, ker ne moremo narediti odločnega ko-

raka naprej. Vse preveč se zavedamo samo pravic, ki jih nam daje zakon o združenem delu in naša samoupravna socialistična družba. Morali bomo spoznati, da nas vežejo tudi dolžnosti, pa še kako velike. Nujno bomo morali spoznati, da bomo dobro

delali le, če se bomo dogovarjali in te dogovore tudi res spoštovali. Tako bomo lahko uspeli, da bomo lahko upravljalci dohodka in ga razporejali.

Poudarjam še enkrat, tudi v naši samoupravni socialistični družbi je nujno potrebno dobro

delati, se veliko prizadevati na gospodarskem in političnem področju. Vedno še drži pravilo in verjetno bo še držalo, najprej je potrebno ustvariti, delati, potem se lahko uspeh dela deli. Prav tu, se mi zdi, je veliko vrzeli, ki jih bomo morali odpraviti. V nasprotnem primeru nas bo čas pregazil.

Stanko Mrlak

Skladišča imamo — pa nimamo

Skladišče materiala je končno spet dobilo nazaj prostore, katere je zaradi nujne postopoma odstopalo razvoju in kasnejšemu razmahu plastike.

Plastika, danes že organizirana v samostojni tozdz, je z razvojem in širjenjem potrebovala delov-

no površino, zraven tega pa s povsem novo tehnologijo in novimi vrstami materiala zahtevalo dodatne skladiščne površine. Tako je skladišče materiala izgubljalo na površini, po drugi strani pa so novi materiali za plastiko zahtevali nove prostore za skladiščenje le-teh.

V danih okoliščinah ni bilo druge izbire, kakor ta, da smo najemali količjak ustrezne prostore za skladiščenje materiala izven tovarne. Tako smo vsako leto prenesli nekaj materiala iz območja Alpine, kar je zahtevalo spet več ljudi, učinka pa ni bilo pravega. Saj se ni moglo organizirati raztovarjanja in ponovnega nakladanja drugače, kakor na tisočletja poznan način. Kako smo se umikali in iskali skladiščne prostore zunaj tovarne, zgovorno pove tale podatek:

1973 znotraj tovarne 61 % sklad.
1974 znotraj tovarne 53 % sklad.
1975 znotraj tovarne 41 % sklad.
1976 znotraj tovarne 38 % sklad.

Vse drugo je bilo razdrobljeno po Žireh v petnajst skladiščih.

Z zgraditvijo proizvodno-skladiščne hale smo pridobili celotno skladišče za TOZD Plastiko, ki je z letom 1978 tudi samostojno organizirano. Pridobljeni prostori, ki jih danes zasedajo ostala skladišča: gornji material, spodnji material, furniture, pomožni material in adaptacije, so še vedno pretesni, da bi mogli vanje spraviti vse zaloge, ki jih imamo precej. Kljub dobri volji in pripravljenosti skladiščnikov, da so najbolje porazdelili in namestili zaupano blago ter do skrajnosti izkoristili prostor, ni uspelo, da bi spravili vse skupaj pod eno streho. Ostalo je po Žireh še šest skladišč, s skupno površino 500 m². To je že prvo znamenje, da še potrebujemo novih skladiščnih površin znotraj ograje Alpine.

V teku so priprave za gradnjo skladišča vnetljivih tekočin, ki je zaradi sprememb v tehnologiji proizvodnje že dolgo premajhno. Z novo zgrajeno halo je dosedanje na nedopustnem mestu.

Zavedati se moramo da se s povečanim obsegom proizvodnje povečujejo tudi zaloge materiala. Pravilne zaloge jamčijo za nemoten potek proizvodnje.

Alfonz Zajec



Prizadevamo si, da bi bili naši izdelki čimprej pri kupcih



PREVELIKO OBUVALO ČEVLJARSKE INDUSTRIJE



Glede na to, da je članek, ki je bil objavljen v Delavski enotnosti 14. 1. 1978, prav gotovo zanimiv za vse nas, smo sklenili, da ga ponatisnemo (avtor B. Rugelj)

Jugoslovanski proizvajalci čevljev so iz leta v leto v težjem gospodarskem položaju. Skupni obseg proizvodnje namreč močno presega potrošnja obutve doma, pa so zavoljo tega prisiljeni skorajda polovico proizvodnje prodati na tujem trgu. Žal večina proizvajalcev ni konkurenčna bodisi zavoljo svetovnih cen, ali pa zavoljo premajhne kakovosti obutve. Zaradi teh dveh vzrokov prihajajo v težaven položaj, iz katerega si večina ne zna, pa tudi ne more sama pomagati. Zapira se namreč sovjetski trg, na katerega je ta industrija še predlani prožala polovico obutve, kar je je izvozila. Za letošnje leto pa vse kaže, da bodo količine obutve močno znižane: čeprav dogovarjanja še niso končana, vendarle že navajajo številko 9,5 milijona parov, za kar so v SZ namenili okoli 115 milijonov klirinških dolarjev. Ker pa so medtem jugoslovanski proizvajalci in SZ sklenili dogovor o povečanju cen (poprečno za 6 odstotkov) spremenil pa se je tudi valutni tečaj (za okoli 6 odstotkov), se bo število parov obutve znižalo za okoli milijon. Še za nadaljnji milijon parov naj bi se ta izvoz zmanjšal zavoljo tega, ker so v Sovjetski zvezi za letos naročili ženskih škornjev za več kakor polovico vsega izvoza, pa bodo zategadelj odpadli drugi, cenejši čevlji.

Prenekatero od 144 podjetij te dejavnosti (v njih je zaposlenih okoli 55.000 delavcev) bo zavoljo tega

prišlo v zelo težaven položaj. Za lažje razumevanje naj še povemo, da so mnoga čevljarstva podjetja v drugih republikah odvisna skoraj izključno od izvoza v SZ. V letih so začeli izdelovati obutev za v SZ že pred koncem minulega leta, čeprav še niso vedeli, kakšna pogodba o izvozu bo sklenjena — ker dela za domači ali drug tuji trg sploh niso imeli. Precej jim bo sicer pomagalo, da so nekatera naša najboljša podjetja odstopila velik del pravice za izvoz v SZ (ta pravica se določa po posebnem ključu, odvisna pa je od izvoza na konvertibilno področje), vendar pa tudi to zanje ne bo ne dokončna in ne prava rešitev. Izvoz v SZ se namreč iz leta v leto manjša, namesto da bi se, kot je bilo na državni ravni dogovorjeno, večal. Hkrati pa Sovjeti vse bolj zahtevajo modne izdelke, ne da bi bili večje modnost ali kakovost materiala pripravljene tudi ustrezne plačati.

Slovenski čevljarji so prav zavoljo modnih in kakovostnih izdelkov, s katerimi so si že pred leti utrlji pot na zahodni trg, pri izvozu v SZ močno prizadeti. Hkrati pa so v jugoslovanskem merilu skorajda edini, ki si proti tej »nadlogi« lahko pomagajo sami. Njihov položaj na domačem in konvertibilnem trgu je dovolj trden, da si lahko privoščijo nezanimanje za sovjetsko ponudbo.

Kajpak tudi dobro stoječi proizvajalci sovjetskega trga ne morejo pre-

Vsakoletno zmanjševanje izvoza obutve v Sovjetsko zvezo je številne tovarne obutve spravilo na rob obstoja, saj nimajo ne domačega ne konvertibilnega trga — Potrebni reševalni sistemski ukrepi, toda tudi zavest čevljarjev, da jim le novi proizvodni prostori ne bodo pomagali na zeleno vejo

prosto opustiti. Ne samo zavoljo potrebe po enotnem nastopu jugoslovanske čevljarstva industrije pri najmočnejših tujih partnerjih — Sovjeti pokupijo še zdaj, ko se izvoz čevljev iz leta v leto zmanjšuje, okoli 30 odstotkov — tega izvoza čevljarstva industrije (še pred dvema letoma pa kar polovico izvoza!)

»Čeprav nam v Sovjetski zvezi ne marajo priznati naših težav s cenami surovin ter zavoljo tega cene v SZ izvožene obutev iz leta v leto relativno padajo, so za jugoslovansko čevljarstvo industrijo vendar le še vedno sila pomemben kupec, nam je dejal Tone Klemenčič, vodja programa lahke obutve v žirovski Alpini. »Serije posameznih modelov so namreč tako visoke in proizvodnja je časovno sila ugodno razporejena, da se kljub minimalnemu ali nikakršnemu zaslužku vendarle kaže tudi najmočnejšim proizvajalcem vključiti v trgovanje s SZ.«

Seveda pa so finančni učinki za vse slovenske izvoznike čevljev v SZ slabi in s te plati je posel z leti izgubil glavno privlačnost. V Peko nam je Edvard Bedina, vodja prodaje, povedal, da bodo v letošnjem letu izvozili v SZ samo kakih 320 tisoč parov — predvsem ženskih škornjev, čeprav bi jih lahko po »ključu« prodali v SZ kar milijon parov. V prvem četrtletju v Peko za Sovjetsko zvezo sploh ne bodo delali, ker imajo dovolj drugih naročil...

»Včasih je bil ta izvoz donosen, ker so Sovjeti plačevali bolje, kakor na konvertibilnem trgu, poleg tega pa niso bili zahtevni glede modnosti«, je še pripovedoval Tone Klemenčič. »Zadnja leta pa hočejo biti tudi v modo na tekočem, čeprav čevljev še vedno ne vrednotijo po modnosti. Za njih je važna le debelina podplata, višina škornja. Prav nič pa ne ovrednotijo oblike, materiala, več vložnega dela... Zavoljo tega se niti pri nas, niti v drugih slovenskih tovarnah, niti v Borovu, s katerim skupaj izvažamo toliko, kot vse druge jugoslovanske tovarne skupaj nič več

ne prizadevamo za prodajo na sovjetski trg. Vsa podjetja, ki si to lahko privoščijo, radi volje del svojih pravic za izvoz v SZ odstopajo drugim podjetjem, ki jim je ta izvoz življenjsko pomemben. Tako bi pri nas lahko izvozili na ta trg okoli 465 tisoč parov obutve, nameravamo pa je samo okoli 240 tisoč v letošnjem letu.«

Podobno sodijo tudi v kranjski Planiki. Saša Burja, vodja prodaje, nam je povedala, da bi lahko sicer izvozili milijon parov, toda skoraj polovico te pravice so prepustili drugim tovarnam. Sami nameravamo izvoziti 540 tisoč parov, pretežno ženskih salonarjev in sandalov.

Kaj potemtaka slovenske čevljarje še veže na sovjetski trg? Poleg velikoserijske proizvodnje in enakomernega dela skozi vse leto tudi dejstvo, da so kljub priznani kakovosti izdelkov vendarle preveliki proizvajalci samo za domači in zahodnoevropski trg. Zmanjšanje obsega proizvodnje nikakor ni sprejemljiva rešitev, ne samo zavoljo rentabilnosti proizvodnje...

Seveda jugoslovanski čevljarji v položaju, v kakršnem so, ne držijo rok križem in ne čakajo, kaj bo. Že proti koncu lanskega leta so predlagali, naj bi prav zavoljo nizkih cen obutve, prodane v SZ, povečali disaritetni tečaj dolarja vsaj za 5,2 odstotka. Ta ukrep je bil še pred koncem minulega leta sprejet, celo več: popravil se je za 6 odstotkov. Kako pa bodo zvezni organi v bodoče razreševali vprašanje carinskih dajatev za uvoz surove kože — približno 40 odstotkov kož je treba uvoziti — ter ali je moč vezati uvoz surovih kož na izvoz čevljarstva izdelkov pa za zdaj še ni mogoče reči. Upamo lahko le, da bodo zvezni organi našli primerne rešitve, upamo pa tudi, da bodo čevljarji sami uvideli, da ne kaže več biti zaletav v razvoju. Lani na primer, smo zapisali, da je v Jugoslaviji v preteklih dveh letih zrastle kar 15 novih čevljarstva obratov, čeprav že dotedanje tovarne skorajda niso vedele, kako prodati vso izdelano obutev.



Kako bomo investirali?

V TOZD Plastika
Govori v. d. vodja TOZD Plasti-
stike Stanko Mrlak

»V prvi vrsti bomo nabavili stroj za brizganje šal. Le-ta bo stal okrog 2.500.000 dinarjev.

Mnogo pomembnejša investicija je stroj za brizganje napetnikov. Tako bomo lahko tudi napetnike brizgali doma, in jih ne bo treba kupovati drugje. Investicija v nakup tega stroja bo približno 1.000.000 din.



Naslednja pomembnejša investicija bo nabava stroja za površinsko brušenje za kovinsko orodjarno. S tem bomo dosegli, da se bodo različni kosi lahko obdelovali strojno, s čimer bomo pridobili na kvaliteti izdelkov in času.

Predvidena je tudi zamenjava nekaterih strojev za brizganje PU podplatoz iz uvoza. Zato bi bilo potrebno okrog milijon dinarjev sredstev.

Vse te in še druge investicije bomo delno pokrili z izvozom

podplatoz, delno pa z udeležbo TOZD Plasti-ke v dohodku od prodanih smučarskih čevljev.

Tudi v laboratoriju bomo nabavili nekaj opreme, zlasti merilnih naprav (100.000 din).

V načrtu je tudi preureditev stroja Ferrari za direktno nabrizgavanje PU. To bomo izvedli s pomočjo zunanjih sodelavcev in domačih strokovnjakov.

Z vsemi temi vložnimi sredstvi nameravamo doseči povečan obseg proizvodnje, storilnost in tudi boljšo kvaliteto; to z ravno toliko delavci ali celo manj.

Pri večini naših izdelkov še nimamo problemov s prodajo, vendar moramo vse sile usmeriti v pocenitev naših proizvodov, da bomo lahko ostali konkurenčni, kajti konkurenca je vedno hujša.

Torej, skupna investicija v TOZD Plastika bo okrog 7.600.000 din, kar sama temeljna organizacija ne bo zmogla. Je pa seveda to v prid celotni delovni organizaciji, tako da mislim, da ne bo problemov v skupnih vlaganjih.

V TOZD OBUTEV ZIRI

Govori vodja TOZD Obutev Ziri Jaka Bogataj:

»Počasi se pripravljamo na graditev novih zmogljivosti za izdelavo gornjih delov obutve. Tudi postopno opremljanje obrata na Colu bo potrebno. Za to planiramo 2.000.000 dinarjev. V to je uštedeno tudi nekaj sredstev za najnovejšo nove tehnologije in nadomestila iztrošenih strojev.

Druga velika postavka je generalna ureditev transporta polizdelkov. To bo stalo približno 1.200.000 dinarjev.

Predvidevamo tudi ureditev čistilnih naprav, kar bi pripomo-

glo k čistejšemu okolju v Zireh. Ta investicija bi znašala okroglo 100.000 dinarjev.



Vse našete investicije bodo v glavnem zato, ker v sedanjih prostorih in ob tej organizaciji ni mogoče izdelati več.

V TOZD PRODAJA

Govori vodja mreže Ivan Capuder:

Predvidena je obnova prodajalne v Kranju in dokup novih prostorov nad prodajalno. S tem bi dosegli večji promet pa tudi k počutju prodajalcev in potrošnikov bo v obnoveni prodajalni boljše.

Prodajalna v Kranju je namreč že tako zastarela, da je že sramotno za firmo, da je ne obnovimo.

Računamo pa tudi, da bi v prodajalni po obnovitvi lahko prodajali galanterijske izdelke. Cena bo predvidoma 3 milj. din.

V Varaždinu smo predlanskim odkupili še preostali del stavbe, letos pa bomo adaptirali kompletno stavbo, s streho vred. To nas bo stalo okrog 4.000.000 dinarjev. Tako bomo lahko tu odprli še oddelček za prodajo športne obutve, smučarske opreme, ostale športne konfekcije in galanterije.

Tudi v Osijeku predvidevamo obnovev in opremo. To je bilo planirano že v letu 1977, in sicer 600.000 dinarjev.



Kupili smo lokal v Zagrebu za skladišče vseh zagrebških prodajal, tu pa bi imeli še manjšo prodajalno športne opreme. Vse skupaj bo ostalo okrog 2.000.000 dinarjev.

Za prodajalno v Ljubljani na Krangherjevi ploščadi, bomo le-

tos plačali obrok po pogodbi v višini 3.750.000 dinarjev.

Predvidene so še adaptacije in nakup lokala v Bjelovarju 2.500.000, nakup pa še v Domžalah 2.000.000, prav tako na Jesenicah 2.000.000 dinarjev. Na Reki oziroma Novem Sadu bosta adaptaciji izvedeni v manjšem obsegu (350.000 oziroma 380.000 din).

Ce investicije v prodajni mreži opredelimo še po namenu, bomo sredstva uporabili takole:

- za opremo — 3.042.500 din
- za stavbe — 15.250.000 din
- v tehnično opremo — 122.000 din

Skupno bomo torej investirali 19.438.900 din.

Sklep delavskega sveta TOZD Prodaja je tudi, da so odgovorni delavci v TOZD dolžni izkoristiti najboljše možnosti za nakup lokala, tudi če niso zajete v navedenem planu. Seveda morajo o tem takoj poročati na seji delavskega sveta temeljne organizacije.

V TOZD OBUTEV GORENJA VAS

Govori vodja TOZD Obutev Gorenja vas Vinko Bogataj:

»Največja investicija bo ureditev kotlovnice (800.000 din), S tem bomo zagotovili zadostne zmogljivosti tudi za načrtovano dodatno proizvodno halo. Sedaj kurimo odpadke, po novem pa bi uporabljali tekoče gorivo, kar bi manj kvarilo ozračje.



Ceprav planiramo gradnjo proizvodne hale šele po letu 1980, nameravamo čimprej odkupiti zemljišče za to stavbo (2.000 kv. metrov). Cena tega zemljišča bo verjetno okrog 100.000 dinarjev.

Načrtujemo tudi zamenjavo iztrošenih strojev in pa verjetno nakup dveh novih strojev za novejšo izvedbo tekaških čevljev. V ta namen smo usmerili 700.000 dinarjev.

S temi vlaganji se bo nedvomno povečala produktivnost in tudi kakovost naših izdelkov.

Med drugim planiramo delno adaptacijo sedanjih proizvodnih prostorov, zlasti tal. Nameravamo položiti parket in to bi stalo 130.000 dinarjev.

Skupno bomo torej v letu 1978 za investicije namenili 1.800.000 din.



Prave investicije — boljše delo ...

Skladišča obutve združena

V zadnjem mesecu lanskega leta so bila dokončana dela montaže novih regalov v skladiščni hali, s tem pa je bila dana možnost za preselitev zunanjih skladišč. Tako smo najprej preselili obutve, ki je bila vskladiščena v hlevih, saj je Etiketa že zelo potrebovala prostore za svoje potrebe. Nato smo preselili tudi skladišča iz Osojnice, Žirov, Trebije; imamo pa še zmerom nekaj obutve v Partizanu. Ker pa vemo, da se za obnovo Partizana že zbirajo sredstva iz samoprispevka, bomo naprej planirali tudi to preselitev, da bo izvedena pravočasno in v skladu z našimi možnostmi. Letos smo namreč imeli ob inventurnem popisu kar 227.000 parov čevljev na skladišču, kar je izredno veliko. Upoštevati pa moramo, da je od tega več kot 100.000 parov letne obutve za prihajajočo sezono in da so ti čevlji prodani, tako da so zaloge obutve normalne in da smo le precej pohiteli z izdelavo naročil za prihodnjo sezono. Seveda pa ima to poleg dobrih tudi nekaj slabih strani. V starem delu stavbe (III. nadstropje) imamo vskla-

diščeno sezonsko obutve, v novi hali pa vso obutve za izvoz, smučarske, planinske in ostalo gojzer šivano obutve. Novo skladišče je opremljeno z ustreznimi kovinskimi policami, nad katerimi je podij iz rebraste pločevine, kar pogojuje ekonomično izkoristnost prostorov, saj vemo, da je bila gradnja zelo draga. Omenjeni prostori bodo zadostovali za normalno skladiščenje izgotovljene obutve za več let vnaprej, v kolikor se ne bodo naše zmogljivosti občutno povečale. Sedanji ustrezní skladiščni prostori bodo omogočili normalno in tekoče delo pri odpremi gotovih izdelkov, še vedno pa ni rešen problem prevoza izdelkov v skladišče, saj nam ta transport povzroča veliko težav in zastojev, pa kljub večkratnim opozorilom in prošnjam še vedno nismo začeli reševati notranji transport.

Upamo, da se bo v letošnjem letu zadeva le obrnila in da bomo našli ustrezne rešitve, kar bo spet povezano z večjimi stroški, ki pa se bodo kmalu obrstovali.

Stane Čar

v šolo 12 fantov iz Modriča, kar smo storili jeseni. Ti fantje bodo čez dobro leto poklicni delavci in devet jih bo ostalo v Zireh; le-ti pa spet ne bodo zadovoljni samo z delovnim mestom.

Tak je trenuten položaj v ČSIC. Vse ostalo kot organiziranost, opremljenost, strokovni kadri in drugo je vsem na očeh, saj smo v kraju. Morali bi se večkrat videti, pogovoriti in s skupnimi moči reševati probleme, ki vsakodnevno pojavljajo in jih ni malo.

Novembra preteklega leta smo se dogovarjali o šolski mreži za izobraževanje kadrov v usnjarski in usnjarsko-predelovalni industriji ter obrti. Pošteno smo se pogovorili o tem, da dveh centrov samo za čevljarje v SRS ne potrebujemo za tolikšno ali nekoliko večje število kot sedaj. Pri tem ni bilo nobenega zmagoslavja močnejšega kot je vpisano v prejšnji številki tega glasila, temveč smo upoštevali organiziranost usmerjenega izo-

brazovanja. Gotovo je, da je sedaj Kranj središče naše industrije, saj ga podpirata dve največji delovni organizaciji, tako da o taki podpori v Zireh nikoli še sanjati nismo mogli. Dogovorili smo se, da dokler v Kranju niso dograjeni prostori in rešena organiziranost centra za našo stroko, ki je še vedno v stavbi in pod okriljem Tekstilnega šolskega centra, ostane tako, kakor je. Šele potem se bomo dogovorili o organiziranosti našega centra v odnosu do centra v Kranju. Upamo, da bomo še nekaj časa izobraževali kadre za potrebe industrije in obrti. Prav pri obrti se obetajo boljši časi, saj imamo za naslednje šolsko leto že sedaj 12 učencev — čevljarjev. Na koncu bo dodal še to, da bi z izgubo šole v Zireh verjetno Alpina ne dobila niti dveh učenk kot je to letos.

Naj bo to v premislek vsem, ki imajo opraviti z vključevanjem mladih delavcev in jim bodočnost delovne organizacije in čevljarstva kaj pomeni.

Janez Zavrl

Institut »Jožef Stefan« Ljubljana

Izotopi niso nevarni

Radioaktivni izotopi postajajo dragocen pripomoček v strokovnjakovih rokah. Odkar deluje na našem inštitutu reaktor TRIGA Mark II, ki proizvaja radioaktivne izotope, lahko kar v domovini zadostimo vse večjemu povpraševanju po njih.

Radioaktivne izotope, ki jih je treba skoraj redno izdelati umetno, sevajo gama žarke, te je pa mogoče skoraj vedno in na vsakem mestu tudi meriti. To dragoceno lastnost, da se sami izdajajo, pa s pridom izkoriščamo lahko na številnih področjih. Lastnost, da neka snov seva in se s tem sama izda je več kot primerna za gradbenike, telefoniste, komunalce, vodarje, energetike, železarje, tekstilce, papirničarje, zdravnike, poljedelce, predelovalce hrane in številne druge.

Praktični primeri nam bodo približali njihovo uporabnost: Vemo na primer koliko pitne vode se brez haska izliva iz vodovodnih cevi v zemljo, kar je spričo trajne skrbi, da nam bo zmanjkalo zdrave vode, še posebej pomembno. Pri tem moramo pomisliti, da so številne cevi (najsí gre za vodovodne, kanalske ali telefonske) položene pod betonskimi, asfaltnimi ali kamnitimi tlemi in jih je treba na mestu, kjer domnevamo, da pušča voda (fekalije) razkopati. Če mesto ni pravo, je treba pogosto uničiti desetine metrov tal, vse dotlej, dokler ni odkrita napaka. Če se pod določenim pritiskom uvede v cev radioaktivni iztop se pri priči izlije tudi ta. Tu pa tekočino, ki seva, odkrije že merilni aparat in z njo počeno mesto na cevi. Metoda je tako zelo natančna, da je z njo mogoče pri nezakriti

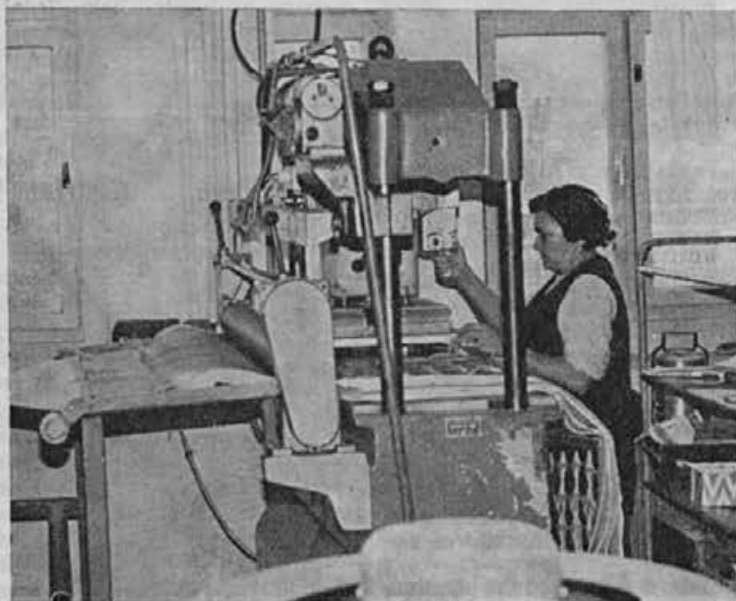
cevi odkriti iztok le 0,001 cm³ tekočine na leto.

Vodovodno cev in tekoči radioizotop smo omenili zato, da bi poudarili kako nenevarne so te snovi, zlasti v strokovnjakovih rokah. Izotopi, ki jih uporabljamo v take namene lahko razpadejo že v zelo kratkih časih in postanejo povsem nenevarni. Samo za primer naj povemo, da razpade radioaktivni kripton v prvotno obliko kriptonu v dobrih štirih urah, fluor v 110 minutah, brom v 36 urah itd.

Napredne industrijske panoge uporabljajo radioaktivne izotope pri meritvah debelin papirja, notranjih poškodb v mealih, z njimi je mogoče zasledovati morske ali jezerske tokove in gibanje podzemskih voda. Prav tako pa jih lahko uporabljajo pri sledenju gibanja klinkerja v cementniški rotacijski peči, slediti pa je mogoče tudi mešanje cementa z agregatom v betonarnah.

Del industrije, ki je voljna osvojiti najsodobnejše metode že sega po teh enostavnih, učinkovitih in nevarnih postopkih.

Radioaktivne izotope v zadnjem desetletju vedno več uporabljajo tudi v medicini. Radioaktivni izotop fluora npr. pomaga zdravnikom — onkologom pri odkrivanju rakastih pa tudi drugih obolenj kosti. Prvi v Jugoslaviji so to novo metodo s pomočjo Instituta Jožef Stefan uvedli na Onkološkem inštitutu v Ljubljani. Za preiskave pljuč pa uporabljajo radioaktivni kripton. Oba ta radioaktivna iztopa redno proizvajamo v reaktorju TRIGA Mark II.



S prakso raste kvaliteta dela

Žirovski šolski center osamljen?

V januarski številki »DELO-ZIVLJENJE« smo prebrali sestave — kje se bodo vzgajali čevljarški kadri. Članek je pomankljiv, zato bralce seznanjamo z dejanskim stanjem. V »strojarni« imamo večkrat občutek, da smo v Zireh kot šolski center odveč in bi nas radi porabili za vse kaj drugega.

Nima pomena, da se predstavljamo kot izobraževalna organizacija, ki je v svoji zgodovini dala čevljarški industriji in obrti v 29 letih svojega obstoja nekaj manj kot 3000 mladih, kvalificiranih ljudi, ki so danes glavna moč vse slovenske čevljarke industrije. Res je tudi, da je center mnogo bolj cenjen

drugje kot doma; pa to je že stara slovenska bolezen.

V letošnjem šolskem letu je vpisanih 90 učencev, kar se ni zgodilo že dolgo. Od tega je 53 šivalk zgornjih delov obutve, 25 izdelovalcev spodnjih delov in 12 čevljarjev. Večina teh učencev je sedaj v šoli, nekaj pa na praktiki v delovnih organizacijah, ki jih štipendirajo. Zanimivo je, da sta se letos vpisali v šolo dve učenki iz Žirov, kar nas preseñeča in daje misliti, kje je krivda. Morda pri nas morda v Alpini, v okolju, kjer živimo. Zadevo bo nujno treba urediti, če bo hotela imeti Alpina mlade usposobljene delavce. Vemo, da ni rešitev v tem, da vpišemo



Samoupravna kronika

10. redna seja komisije za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti, 21. 11. 1977.

Komisija je obravnavala 9 primerov kršitve delovnih obveznosti in izrekla en opomin zaradi neupravičenega zapuščenja delovnega mesta med delovnim časom in nemoralnega obnašanja na delovnem mestu. Javni opomini so bili izrečeni Viktorju Zaklju in Leopoldu Strliču zaradi malomarnosti pri delu, katere posledica je neustrezna kvaliteta dela in povzročitve velike materialne škode, Bernardi Vončina zaradi zamujanja na delo in ponovitve kršitve delovne obveznosti, zaradi katere ji je že bil izrečen ukrep in Pavlu Dolenc zaradi vinjenosti na delu. Ukrep prenehanja delovnega razmerja, pogojno za dobo 6 mesecev je bil izrečen Janezu Jerebu zaradi neupravičenega zapuščenja delovnega mesta med delovnim časom, nedostojnega vedenja do drugih članov delovne skupnosti, nespoštovanja varnosti za nesrečo, in prinašanja pijače na delovno mesto. V dveh primerih je komisija sprejela sklepe o ustavitvi postopka, ker je ugotovila, da delavca v postopku nista kršila delovne obveznosti, v enem primeru pa zato, ker je komisija smatrala, da je že sam dosedanji postopek dovolj vzgojno vplival na delavca, da takih ali podobnih kršitev delovnih obveznosti ne bo več ponavljal.

Leopold Strlič in Viktor Zakelj sta vložila zahtevek za varstvo pravice na skupni delavski svet, ki je Viktorju Zaklju potrdil sklep komisije, zahtevek Leopolda Strliča pa bo obravnaval na naslednji seji.

11. redna seja komisije za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti z dne, 2. 12. 1977.

Komisija je obravnavala 6 primerov kršitev delovnih obveznosti in izrekla 3 opomine zaradi neupravičenega izostanka z dela, neupravičenega zapuščenja delovnega mesta med delovnim časom in ponovitve lažje kršitve delovne obveznosti. Branku Toliču je bil izrečen ukrep prenehanja delovnega razmerja zaradi neupravičenih izostankov z dela, Beatriki Poklič je bil izrečen ukrep premestitve na delovno mesto prodajalec I v prodajalni Alpina Škofja Loka II, zaradi nevestnega poslovanja, zapuščenja delovnega mesta med delovnim časom in vinjenosti na delu. V enem primeru je komisija sprejela sklep o ustavitvi postopka, ker je smatrala, da je pomen kršitve za interese delovne skupnosti razmeroma majhen, sam dosedanji postopek pa je dovolj vzgojno vplival na delavca, da takih ali podobnih kršitev ne bo več ponavljal.

Beatrika Poklič je vložila zahtevek za varstvo pravice na delavski svet TOZD Prodaja, ki bo njen zahtevek obravnaval na prvi naslednji seji.

12. redna seja komisije za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti dne 26. 12. 1977.

Komisija je obravnavala 7 primerov kršitev delovnih obveznosti in izrekla 4 opomine, zaradi vinjenosti na delu, neupravičenih izostankov z dela, neprimerne obnašanja do predpostavljenih in zaradi tega, kar je delavec zaspal na delu. Branku Benediku je bil izrečen ukrep prenehanja delovnega razmerja v združenem delu zaradi neupravičenih izostankov z dela. Javni opomin je bil izrečen Toplici Milosavljevič zaradi neizvrševanja delovnih nalog, neprimerne obnašanja do predpostavljenih in kajenja v prodajalni, v enem primeru pa je komisija sprejela sklep o ustavitvi postopka.

Na 28. redni seji odbora za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu, ki je bila dne 30. 12. 1977, so bili sprejeti naslednji sklepi:

Na objavljeno delovno mesto organizacija skladiščnega materiala je bil razporejen Stane Stanonik, na delovno mesto vodnje vratarskega oddelka pa je razporejen Pavel Jereb. Objavi se porosto delovno mesto nočno čuvanje delovne organizacije. Leopold Strlič je bil razporejen na delovno opravilo analiza študija časa za zgornje dele. Delovna opravila planiranje in analiza bo opravljal pripravnik Franc Mlinar, 3763.

O prošnjah za sprejem v delovno razmerje je odbor razpravil in jih rešil v skladu s prostimi delovnimi mesti.

Odbor je pozitivno rešil tudi prošnji za prenehanje delovnega razmerja.

Redna seja delavskega sveta TOZD Obutev Ziri, 26. 12. 1977

— Marijana Bogataja in Jaka Bogataja se zadalži, da naredita seznam vseh problemov, ki jih je potrebno razčistiti in obravnavati, da bi bilo delo vodje TOZD Obutev Ziri mogoče v normalnih pogojih.

— Kolegij se zadalži, da to sprovede v obliki zaključkov, ki bodo nakazali pravo pot za rešitev problemov.

— Ostavka Jaka Bogataja na delovno mesto vodja TOZD Obutev Ziri se do nadaljnjega zavrne.

— Javna obravnava Pravilnika o delitvi sredstev za osebne dohodke naj poteka od 10. 1. do 25. 1. 1978.

— Za dobo 6 mesecev se sprejmejo predlagane spremembe samoupravnega sporazuma o organizaciji in sistemizaciji, dokler ne bodo na referendumu dokončno sprejete.

— Delavski svet je bil soglasen, da se samoupravni sporazum o združitvi TOZD v delovno organizacijo da na referendum z vsemi pripombami.

— Delavski svet se strinja s predlaganim kolčinskim planom obutve za leto 1978 (1.150.000 parov)

— Delavski svet potrdi planski cenik za leto 1978 v predloženi obliki.

— Prispevek iz dohodka za delovanje interesne skupnosti SRS za ekonomske odnose s tujino, obračunan v višini 0,12 % od vrednosti uvoza blaga v I. polletju 1977 v znesku din 36.162,35 bremeni 35 % TOZD Obutev Ziri in 65 % TOZD Plastiko.

— Posojilo za ceste, v znesku din 307.900,00 nakazano dne 3. 3. 1977 se razdeli na TOZD Obutev Ziri v znesku din 229.895.—, na TOZD Plastiko, v znesku din 47.517,10, na TOZD Obutev Gorenja vas, v znesku 30.487,90. Po istem ključu naj se razdeli tudi 50 % vplačila v letu 1978.

— Znesek din 2.657,75 naj se knjiži v breme izrednih izdatkov, znesek din 0,65 pa v dobro izrednih dohodkov.

— Tečajne razlike, nastale pri uvozu v letu 1977, bremenijo TOZD Plastiko v višini 2/3 in TOZD Obutev Ziri v višini 1/3.

— Odobri se plačilo honorarja Gerhardu Wahrheitu za izdelavo kolekcije jesen-zima 1978, v znesku DM 7.270.—

— Odobri se odpis zneska Sfr 225,40 po zaključku 2347/4, v breme izrednih izdatkov delovne organizacije

— Odobri se odpis zneska US 385.— po zaključku 23603/4 v breme izrednih izdatkov delovne organizacije

— Odobri se odpis zneska v vrednosti US 1.647,30 po zaključku 23603/8 v breme izrednih izdatkov delovne organizacije

— Odobri se odpis zneska US 440,25 po zaključku 23770/2 v breme izrednih izdatkov.

— Odobri se odpis US 611,45 po zaključku 23572/4 v breme izrednih izdatkov delovne organizacije

— Odobri se odpis zneska US 102,60 po zaključku 23653 v breme izrednih izdatkov delovne organizacije

— Odobri se odpis zneska Sch 17.625,35 v breme izrednih izdatkov delovne organizacije

— Odobri se odpis zneska DM 15.920,79 v breme izrednih izdatkov delovne organizacije

— Prometni davek v znesku din 58.655,40 in znesek din 7.889,25 zamudnih obresti zaradi prepozno plačanega davka, se knjiži v breme izrednih izdatkov

— Komisija za izvajanje zakona o združenem delu je v letošnjem letu obravnavala uresničevanje sprejetega akcijskega programa o uresničevanju zakona o

združenem delu in ugotovila naslednje:

Pripravila je naslednje predloge sporazumov:

— Samoupravni sporazum o združitvi dela delavcev v TOZD in sicer TOZD Plastika, Obutev Ziri, Obutev Gorenja vas, Prodaja in DSSS.

— Statut za vse temeljne organizacije združenega dela

— Samoupravni sporazum o združitvi TOZD v delovno organizacijo

— Samoupravni sporazum o sistemizaciji delovnih opravil

— Samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke, skupno porabo, o nadomestilih in prejemkih

— Samoupravni sporazum o načinih in postopkih za pridobitev stanovanjske pravice in dodelitve posojila za gradnjo in nakup stanovanj

— Samoupravni sporazum o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih

— Pravilnik o štampljkah in žigih

— Pravilnik o izobraževanju, pripravništvu in nagrajevanju učencev z učno pogodbo

— Pravilnik o varstvu pred požarom

— Pravilnik o obveščanju delavcev

— Pravilnik o varovanju tajnosti

— Pravilnik o odbiranju, hranjenju in materialnem varstvu arhivskega in registraturnega gradiva DO Alpina

9. redna seja delavskega sveta TOZD Plastika 26. 12. 1977

Dokončno se potrdi besedilo Samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke, k gre z vsemi spremembami na referendum.

— Prispevek iz dohodka za delovanje Samoupravne interesne skupnosti SRS za ekonomske odnose s tujino, obračunani v višini 0,12 % od vrednosti uvoza blaga v I. polletju 1977 v znesku din 36.162,35 bremeni 35 % TOZD Obutev Ziri in 65 % TOZD Plastiko

— Posojilo za ceste: sprejet je bil isti sklep kot na DS TOZD Obutev Ziri

— Tečajne razlike: Sprejet je bil isti sklep kot na DS TOZD Obutev Ziri

— Znesek din 73,40 naj se knjiži v breme izrednih izdatkov. Znesek din 469,90 pa naj se knjiži v dobro izrednih dohodkov.

(Nadaljevanje na 9. strani)



Kako deliti osebne dohodke?



razgovor za urednikovo mizo — razgovor

na temo UREJANJE KANALIZACIJE IN VODOVODA V ZIREH in sodelovali:

Tone OBLAK predsednik zbora delegatov krajevne skupnosti Ziri, Jože STANONIK, predsednik izvršnega sveta skupščine občine Škofja Loka, Jože ALBREHT, generalni direktor Tehnika, Ing. Ivan KEPIC, direktor TOZD Komunala — Tehnika, Mirko BREZOVAC, predsednik Občinske samoupravne komunalne interesne skupnosti, Viktor MACEK predsednik sveta krajevne skupnosti Ziri, Milica MITIC, direktorica Ljubljanske banke, podružnica Škofja Loka in dr. Tone KOSIR, direktor Zdravstvenega doma Škofja Loka.

Razgovor sta vodila Vladimir PIVK in Neško PODOBNIK, zapiske je pripravila Silva PIŠEK.

Kateri so osrednji problemi kanalizacije in vodovoda v Zireh in kaj je v zvezi s tem napravil zbor delegatov krajevne skupnosti?

Tone OBLAK: Zbor delegatov krajevne skupnosti Ziri je na

Program je bil razdeljen na tri dele: prenos, pregled obstoječega stanja, kako se bo izvajalo. Določeno je bilo, da se program izvaja po točkah. Po tem programu smo pričeli delati in nekaj že napravili, potem pa je nenadoma vse zamrlo. Zbor delegatov je upošteval dejstvo, da nadaljni razvoj Zirov ni možen, dokler se ne rešijo problemi kanalizacije in vodovoda. Lahko bi bila zavrta blokovna in zasebna gradnja. Zato je potrebno to izpeljati s pomočjo vseh dejavnikov v okviru kraja in tudi občine.

Kakšno je stališče IS SO do urejevanja oz. financiranja kanalizacije in vodovoda v občini?

Vemo, da je kanalizacija v Škofji Loki in Železnikih dokaj urejena, medtem ko so Ziri v tem pogledu povsem na začetku.

Kakšno je stališče IS do enotnih cen kanališčine in vodarine?

Jože STANONIK: Kanalizacija in vodovod sta osnovna življenjska pogoja, naj bo to pri nas ali drugod. Tudi v cilju varovanja človekovega okolja mora biti tako. Zato IS daje in je tudi v sedanjih politiki dajal investicijam v kanalizacijo in vodovod prednost v programskih opredelitvah, kot tudi financiranju. Zakaj? Na to sta dva odgovora. Nobena delovna organizacija ne bo investirala, če ne bo imela urejenih osnovnih pogojev odvajanja, tako tehnoloških kot fekalnih in tudi meteornih voda, nobena gradnja družbenih in zasebnih objektov ne bo možna, ne da bi imeli rešen problem kanalizacije. Trdim, da je torej stališče, ki ga je vedno zagovarjal IS nujno in utemeljeno. Dosedanja praksa — tudi v tej žirovski sredini — je pokazala, na pravilnost tega kar sem povedal.

Res je, da je v Škofji Loki in Železnikih v tem pogledu boljše urejeno kot v Zireh. Toda tudi tu še ne moremo biti zadovoljni. Dejstvo pa je, da so Ziri v začetku izgradnje kanalizacije in vodovodnega omrežja, kar je predvsem posledica neskladnega razvoja v preteklem obdobju. Zaradi poznega spoznanja, da je to področje prvo, ki ga je potrebno rešiti v samem začetku načrtovanja. Tudi odločitve za vlaganja oziroma sovlaganja gospodarstva v vodovod in kanalizacijo so bila razmeroma pozna. V Škofji Loki in Železnikih tečejo te stvari že precej časa. Različni pa so bili pristopi in tudi učinki so različni. Vsekakor pa je k temu pristopu vodilo jasno spoznanje, da je potrebno urediti komunalo. Tako je tudi

je sedaj tak, da morate obvladovati neprimerno širši prostor kot bi ga ob dosledni urbanizaciji. Proces, ki je na področju komunale začel v Zireh, je dejansko začetek in trajalo bo dolgo predno bo dosežena ustrežna raven in načrtovani rezultati. Zato bi morali biti pri reševanju tega vprašanja, ki je problem številka ena v kraju, dosledni, učinkoviti, pa prepričani, da je to osnovno in neobhodno potrebno delo in naloga, če hočemo kraju zagotoviti ustrezen razvoj.

IS zagovarja poenotenje cen kanališčine, vodarine in drugih storitev, predvsem zato, ker smo v eni občini in ker si moramo med seboj ustvarjati tudi pogoje, da bi vsi prišli do ustreznih pogojev. Specifičnosti, ki jih ima vsaka sredina, bomo tudi v prihodnje upoštevali, ker je to nujno. Jasno se bo moralo ugotavljati kakšne so te posebnosti in zakaj so. Jasno pa je, da cena (oziroma prispevek) ne more narediti vsega. Zato mora biti pri ceni jasno kaj je, kakšna je funkcija cene, ali skoznjo zagotavljamo enostavno reprodukcijo (vzdrževanje) — to je tudi stališče IS — ali zagotavljamo tudi razširjeno reprodukcijo (razširitev omrežja). Tega pa ne bomo zmogli skozi ceno. Zato bo potrebno za razširjeno reprodukcijo potrebna sredstva zbirati drugod in izven redne cene, kar imamo v konceptu investicij v to komunalno infrastrukturo tudi zasnovano. K temu bi dodal še, da je v občini treba poenotiti tudi upravljanje. Ni dopustno, da bi imeli na nekem prostoru stvari točno in lepo rešene, drugod pa le površno. Take rešitve bi nas pokopale. Mislim, da moramo poskrbeti tudi za kvalitetno upravljanje, kakšno naj bo to pa mislim, da se bomo še danes pogovarjali, pa tudi v prihodnje.



razumljivo, da so na področju Škofje Loke in Železnikov dlje. Tako bo tudi v Zireh, če se bo delo nadaljevalo.

Eden izmed dejavnikov je tudi razdrobljena gradnja, ki je neorganizirano izvajanja. Položaj



svoji seji 21. 6. 1977 obravnaval problem kanalizacije in vodovoda. Po razpravi je bil sprejet sklep, naj se kanalizacija in vodovod prenes v izvajanje in upravljanje Tehnika — TOZD Komunala, ker žirovski Remont ni sposoben, da bi izvedel tak program. Ta program predvideva investicije v višini 35 milijonov. Zbor delegatov je tudi zadolžil svet Krajevno skupnosti naj takoj skliče izredno sejo. Na sejo so bili povabljeni predstavniki Tehnika, direktor Remonta, predstavniki Občinske samoupravne komunalne interesne skupnosti in predsednik krajevne skupnosti. Dogovorili smo se, da je ta sklep o prenosu in nakanalizacije in vodovoda po etapah. Na podlagi razgovora je bil 5. 8. 1977 sestanek na krajevni skupnosti, na katero so bili vabljeni predstavniki SGP Tehnika, predstavniki krajevne skupnosti in predstavniki Remonta, z namenom, da bi pripravili program, kako naj se vse izvede.



Razgovor je tekla tovariško, toda odgovorno



razgovor za urednikovo mizo — razgovor

Nejko PODOBNIK: Kaj se torej da sedaj napraviti, da bi lahko v Zireh čimprej nadaljevali s sedanjim razvojem?

Jože STANONIK: Treba bi se bilo opredeliti na fazni pristop. Neobhodno je treba začeti pri čistilni napravi, vanjo vpeljati osnovne kanale in postopno priključevati na te tudi naselja. Osnovni vodovod speljati do možnih gradbišč. Vsak naj najmanj toliko prispeva kot ga stane greznica. To niso majhna sredstva. Za gradnjo pa seveda moramo imeti ustrezno urbanistično dokumentacijo. Kjer je ni, jo bo potrebno napraviti.

Vladimir PIVK: Za razširjeno reprodukcijo bo potrebno iskati dodatne možnosti. Kakšno je stališče IS, kje bi bili ti viri?

Jože Stanonik: Denar se ustvarja v delovni organizaciji in občani z njim razpolagajo. Pogovarjamo se lahko samo na tej relaciji.

Vladimir PIVK: Škofja Loka in Železniki imajo stvari boljše urejene kot v Zireh. Če smo zamudili, smo zamudili. Ali je kakšna možnost, da bi dodatne vires za razširjeno reprodukcijo našli in da bi korakali vzporedno?

Jože STANONIK: Dva vira sta tista, ki lahko združujeta sredstva za določene namene. Do njih lahko pridemo na različne načine. Lahko je poraba ena od meril. Da občani kot delovne organizacije plačajo za porabo m³ vode ali iztoka. Lahko so tu druga merila, da se investicijska vsota porazdeli na dele po ustreznem razmeru. Združujemo tudi določena sredstva v interesnih skupnostih, ki bodo za take namene namenjena.

Zakaj Tehnik ni izvedel vseh dogovorov med Tehnikom in KS Ziri o prenosu upravljanja s kanalizacijo in vodovodom?

Jože ALBREHT: Vzroke, zakaj je prišlo do zastoja je potrebno iskati v naslednjem. Pri samem prenosu smo želeli narediti »inventuro«
obstoječega stanja in skušali tehnično in finančno ovrednotiti stanje in se dogovoriti, kaj morajo načrtovalci napraviti, da bomo lahko pričeli z delom. Naleteli smo na težave. Dosedanji upravljalec ni razpolagal z nobeno dokumentacijo. Kot upravljalec moramo imeti nekaj tehničnih podatkov o objekti in pa tudi knjižno stanje, na katero se navezujemo. Nismo uspeli priti do teh podatkov. Naše strokovne službe bodo morale narediti pregled tehničnega in finančnega stanja. To se je zataknilo, ker so bile naše strokovne službe precej zaposlene v Škofji Loki.

Potem so tu tudi sistemska vprašanja. Potrebno se je domisliti na področju KS, pod kakšnimi pogoji bo upravljalec lahko izvrševal svoje obveze. Ob samem začetku se je potrebno do-

govoriti, kaj bo kdo naredil in pod kakšnimi delovnimi pogoji bo delovna organizacija lahko delala in kako se bo njihova služba lahko financirala. Upam, da bomo v današnjem razgovoru imeli dosti bolj razčiščena vprašanja in da bomo odpravili ovire, ki so vplivale zaviralno na prenos teh dveh objektov na našo delovno organizacijo. Nismo pričakovali tako neurejenih razmer. Tudi na področju komunale imamo tehnične in druge normative, ki morajo biti upoštevani. Stanje, ki se je ugotavljalo v Zireh ob času prenosa je problematično, tehnično nedorečeno. Program bo potrebno nekako popraviti in usposobiti obstoječe stanje. Nekateri strokovnjaki celo trdijo, da vode v Zireh ne manjka, če bi bile v takem stanju kot bi morale biti. Te stvari je potrebno urediti, potrebno je iti v razširitev vodovoda.

Kanalizacija: Občani so gradili kanale, škarpe in drugo. To nas bo sedaj oviralo. To pa lahko pomeni tudi nekaj več stro-



škov kot smo prvotno predvidevali. Želimo pošteno povedati kje smo. To pa ne pomeni umika iz bojišča, če bodo šli tudi drugi po začrtani poti.

Prosimo, da konkretno odgovorite, do kakšne stopnje so izdelani programi urejevanja kanalizacije in vodovoda v Zireh; kakšno bo zaporednje gradnje — etape; kdaj predvidevate začetek gradnje?

Ivan KEPIC: Že tov. Albreht je povedal, da nimamo zbranih ustreznih tehničnih podatkov, da nimamo zbranih ustreznih tehničnih podatkov, da bi lahko izdelali investicijski program in tudi tehnične rešitve, ki jih načrtujemo niso v celoti toliko urejene, da bi lahko po teh projekti že delali.

Vendar je že marsikaj urejeno. Nmamno že dejanske predračune izvajalca, da lahko na osnovi tega kolikor toliko točno izdelamo program. Programi dela-

ni na pamet nimajo tiste vrednosti kot bi jo morali imeti. V tehničnih rešitvah gradnje kanalizacije smo precej stvari na



tem področju že razčistili, nekaj pa je nerešenih. Zbrali smo soglasja za celotno kanalizacijo. V januarju predvidevamo izdelati še nekaj tehničnih rešitev. Po tehnični plati sama izgradnja predvideva, da bi morali glavne kanale in čistilno napravo graditi istočasno. Takrat, ko bodo kanali narejeni, bo morala biti narejena tudi čistilna naprava. To je tudi najceneje. V enem letu ali letu in pol mora stvar delovati.

Kanalizacijo bi morali graditi tako, da tam, kjer še ni greznic, da bi se usmerili najprej v ta področja, tam pa kjer so, pa bi se preusmerili kasneje.

Če bi dal vsak sredstva za izgradnjo kanalizacije kot jih da na primer za gradnjo greznic, bi se že zbralo precej sredstev.

Druga stvar so finančni sredstva, ta še niso dorečena. Takse ne pokrivajo vseh stroškov. Celo v podjetju nimamo vseh stvari dorečenih. Kako z enostavno in kako z razširjeno reprodukcijo, kako se bodo urejale stvari? Za področje Škofje Loke in Železnikov smo za vsak kraj drugače rešili. Za Ziri bo potrebno dobiti potreben način in zbrati sredstva. Predvidevamo, da so zbrani podatki, vsaj tisti, da bi dali narediti v 3 — 4 mesecih dejanski osnutek investicijskega programa. Kdaj bi začeli graditi je odvisno od dogovora.

Nejko PODOBNIK: Kateri organi bi vam pri tem lahko pomagali in kako? Kdaj bi torej lahko pričeli z gradnjo?

Ivan KEPIC: Po tehnični plati smo nekje že dogovorjeni. Rabi- mo večletne podatke. Ker teh podatkov ne bo v celoti, smo se po tehnični plati v zadnjem času domenili, da bi nekatere podatke dobili na KS in Remontu. Seveda bomo morali stvari preorganizirati. Dokler čistilne naprave ni, se ne da začeti s kanalizacijo. Gradnja čistilnih naprav naj se začne čimprej, ker

mora biti, to pa bo velik strošek. Manjša, če je čistilna naprava, dražja je.

Milica MITIC: Torej, ali bi lahko po tehnični plati stvari pripravili do poletja in jeseni začeli z gradnjo?

Vladimir PIVK: Dokler se to ne uredi, ali se lahko zgodi, da se ustavi blokovna in zasebna gradnja?

Ivan KEPIC: Za izgradnjo kanalov smo sposobni in letos moramo začeti graditi čistilno napravo. Na vsak način je potrebno zgraditi stranske kanale, da ne bi bilo potrebno pri novih gradnjah graditi greznic. Za vse kanale imamo soglasja. Čakamo še ostala soglasja. Vemo, da bo določene trase potrebno prestaviti. Stvari smo pregledovali, nismo mogli dokončno reči, ker vseh podatkov ne poznamo, ne poznamo terena. Precej tras bo potrebno spremeniti. Marca, aprila letos bi lahko zakoličili trase. Poiskati bi bilo potrebno nove terene in dobiti soglasja lastnikov, tako, da bi lahko najkasneje oktobra letos pričeli z gradnjo.

Kakšno je sodelovanje občinske samoupravne komunalne interesne skupnosti pri načrtovanju oz. sofinanciranju tovrstnih projektov v občini?

Mirko BREZOVAC: Sprejemamo srednjeročni in letni plan. Kar imamo za vodovod in kanalizacijo smo planirali že lansko leto. Vse delegacije in vsaka krajevna skupnost je dobila gradivo. Čudi me, da niste seznanjeni z nekaterimi stvarmi, o delu naše skupnosti. Delegacija bi morala te stvari prenašati tudi na vaše glasilo Delo - življenje.



Sredstva so bila planirana, da pride v Zireh v poštev izgradnja vodovoda. Imeli smo sestanke tudi z Ljubljansko banko, na katerih smo razpravljali kakšna bi bila sredstva, krediti, 0,35% od bruto OD so namenjena za vzdrževanje tistih stvari, ki jih drugače ni mogoče pokriti. Kar

(Nadaljevanje na 8. strani)



razgovor za urednikovo mizo — razgovor

(Nadaljevanje s 7. strani)

zadeva zasebno porabo, kjer se ve kdo je potrošnik, je zadeva drugačna.

Prispevki za porabo mestnega zemljišča so lahko namenjeni za te stvari. Sedaj so ta sredstva prenašala na KS, od koder so se pobirala. Te prispevke je pobirala KS. Potrebno bo skleniti samoupravni sporazum, kje se bodo ta sredstva zbirala. Plan je bil okviren. Dokler ni izdelan investicijski program, ni mogoče ugotoviti, kolikšna sredstva bodo potrebna za investicijo.

Za vodovod je bilo planirano do leta 1980 7,5 milj., za kanalizacijo 27 milj. din.

Vsakdo plačuje priključno pristojbino, ki znaša v občinskem merilu 7500,00 din na vsakega, kar zadeva kanalizacijo. Za vodovod je pristojbina nekoliko nižja. Poleg vodarine imamo še določene prispevke, ki so bili sprejeti s samoupravnim sporazumom; pa še dodatne pristojbine, ki zajemajo tudi tiste, ki niso podpisali samoupravnega sporazuma. V Škofji Loki plačujejo vse. Praktično sodelujejo s temi sredstvi pri investicijah. Po samoupravnem sporazumu so sredstva enostavne reprodukcije tudi del sredstev, ki se lahko porabijo za investicije. Interes družbe kot cleote je, da se sredstva obračajo čimhitreje. Problematika je precej obsežna. Skrajni čas je, da začnemo delati v tej smeri. Že leta nazaj nekateri očitajo, da se za ta vprašanja nihče ne zanima. Sedaj je slišati, da se predaja vodovod in kanalizacija Tehniku. Na zborih občanov je potrebno povedati ljudem jasno sliko. Brez plačevanja ni nič. Voda je resnično zastoj, je naravna dobrina. Da pa pride do potrošnika pomeni, da so vložena določena sredstva. Ta sredstva se morajo amortizirati. V Škofji Loki smo imeli tak način, da je vsak vedel koliko bo plačal za osnovno in potem za ostalo kanalizacijo.

Občani bi morali organizirati javno razpravo, da bi se stvari pojasnile. Brez načrtovanja danes ni ničesar. Računati moramo vsaj za 20 do 30 let naprej.

Kako je zagotovila potrebna sredstva krajevna skupnost?

Viktor MACEK: Krajevna skupnost mora za izgradnjo vodovoda in kanalizacije zagotoviti tudi sredstva s svojo udeležbo. Ta udeležba naj bi po razgovorih znašala 1/3 predračunske vrednosti investicije. To pomeni, da bi krajevna skupnost morala za naslednje triletno obdobje zagotoviti letno iz svojih virov okrog 250 milij. S din, to pa je precejšnje breme. Poleg tega pa mora krajevna skupnost še zmeraj vzdrževati ceste, mostove, javno razsvetljavo ipd. Sedaj je problem elektrifikacije. Velik problem je tudi pri vprašanju regulacije Sore. aZ vse to je znano kakšni viri so pri nas. To so sredstva, ki jih zbiramo na podlagi samoupravnih sporazumov z

OZD, iz prispevkov, sredstva iz proračuna in iz komunalne skupnosti. To so vsi viri.

Problem bo sekundarno omrežje. S Tehnikom smo se dogovorili o primarnih kanalih. Za sekundarno omrežje smo računali na kredite, s tem, da bi s spoznanji, ki jih imamo z delovnimi organizacijami združevali sredstva. S tem bi bili tudi finančno sposobni te kredite vračati. Veliko denarja bo krajevni skupnosti manjkalo za financiranje drugih stvari. S tem moramo računati. Ko smo izvedli referendum za samoprisevek, smo s tem rešili 3 objekte na ta način, da jih bodo financirali občani. Ne bi bilo pravilno, če bi šli v samoprisevek za kanalizacijo, ker to zadeva ožji del Zirov. V referendumu za omenjene tri objekte smo šli zato, da jih gradimo, ker so v interesu celotnega kraja. Bomo pa 1%, ki so ga plačevali v delovnih organizacijah na podlagi sporazumov za šolstvo preusmerili v kanali-



zacija. S tem bi dobili približno 1/3 omenjene vsote. Na tak način bi financirali s strani krajevne skupnosti. Vprašljivo pa je sekundarno omrežje.

All bo Ljubljanska banka zagotovila sredstva za začetni program in pod kakšnimi pogoji?

Milica MIKIĆ: direktorica LB podružnica Škofja Loka

Za leto 1978 sta v banki prijaviili 11 milj. din. Izgleda, da ste v stanju sprovajati objekte v višini dobrih 11 milj. din. Ljubljanska banka se lahko vključuje v kreditiranje gradenj vodovoda in kanalizacije do 80% investicije, s krediti do 10 let odplačevanja in z obrestno mero 4%.

Kreditni so zelo ugodni, so najugodnejši krediti.

Ker pa je celoten program kanalizacije v Škofji Loki zelo obsežen pa zaenkrat ne pričakujemo, da bi v tej situaciji lahko pokrili celih 80%. Sredstva morate imeti točno zagotovljena za

vračanje v ceni ali v katerikoli drugi obliki. Čimprej morate sprovesti vse potrebno, ker ima banka ta trenutek denar. V sred-



njeročnem programu ste v banki upoštevani. Če bi prišlo do poslabšanja likvidnosti, bo prizadeta gospodarska sfera in bo za kredite manj možnosti.

Za leto 1978 boste s strani Ljubljanske banke kriti.

Kako gledate kot strokovnjak na zdravstvenno področje na ureditev kanalizacije in vodovoda? Prav gotovo je ZD zainteresiran, da se zadeve v Zireh čimprej uredijo, ker so pogoj za gradnjo tako potrebnih objektov kot je nov ZD in lekarna. Naše bralce bo gotovo zanimalo, kdaj lahko računamo na gradnjo teh objektov?

Dr. Tone KOSIR: direktor ZD Škofja Loka

Ze star kmečki pregovor, znan na Poljanskem, pravi: »Ta vas ima zdravo vodo, zato doživijo njeni prebivalci 100 let«.

Vemo, da je za normalno zdravje v pravem pomenu besede, dobra, zdrava pitna voda ima odločilno besedo prav tolikšno



kot dober zdravnik ali sestra. Ni napredka vasi ali kraja brez zdrave vode v zadostni količini.

Temu šele sledi potrebna količina vode za industrijo, kmetijstvo, obrt itd.

Slaba nezdrava voda je stalni Damoklejev meč nad nekim krajem: grozi epidemije črevesnih nalezljivih bolezni in zlatenice, katerih škoda je v primerjavi s precejšnjo saj lahko ogrozi celo življenje, predvsem malih otrok, na katerih vendar gradimo našo prihodnost.

Kanalizacija je takoj za pitno vodo drugi najvažnejši kazalec higijenske ureditve nekega kraja. Zadnji čas je, da se spopademo s problemom, da iztrebki in odpadki ter odpadne vode ogrožajo naše zdravje. Tu naletimo na nevarnost kopanja v Sori, ki je ta čas še kolikor toliko čista, vendar lahko pričakujemo, da bo v kratkem zaradi prebivalstva in industrije postala taka kot večina drugih rek v Sloveniji.

Spomladi 1978 se prične za gradnjo prve faze gradnje nove zdravstvene postaje v Zireh. Zgradili bomo lekarno. Za novo gradnjo je neobhodno potrebno dvoje: dovolj zdrave vode in urejena kaanlizacija. Res, da bodo ambulate še 5-7 let poslovale v dosedanjih prostorih — vendar že sedaj potrebujejo vodo in kanalizacijo — vsako leto več z večanjem zaposlenih.

Torej zdravstveni delavci vestransko pogiramo vsa prizadevanja za gradnjo obeh komunalnih prepotrebnih objektov; svetujemo temeljito ureditev, ne le zasilno. Tako, da bo za vse Žirovce dovolj pitne zdrave vode, da bo dovolj vode za združeno delo. Ob tem pa naj bo kanalizacija urejena tako, da ne bo ogrožala ne posameznikov, ne Žirov samih, posebno pa ne Sore, kot edinega naravnega objekta v Zireh in od Žirov proti Gorjeni vasi.

Prispevki, ki so jih dali občani

V obdobju od 15. 12. do 15. 1. so namesto vencev na grobove, darovali za mrliško večico naslednji:

Ob smrti Pavla Kavčič, Ledinica — sosedje:

Milka Ikić — 200.— din

Miran Mravlje — 200.— din

Jože Eniko — 200.— din

Matevž Pečelin — 200.— din

Franc Trček je daroval 600.— din ob smrti žene Amalije

KZ Ziri pa je darovala 1000.— din



Samoupravna kronika

(Nadaljevanje s 6. strani)

— Prometni davek v znesku din 57.840,30 in zamudne obresti od prometnega davka v znesku din 16.024,25 obračunane po zapisniku DK SKranj, št. 388/4-1977 se knjižijo v breme izrednih izdatkov.

— Potrdi se plan proizvodnje za leto 1978 v predloženi obliki — Tov. Janeza Fistra se zadoži, da preveri, ali je elaborat za raziskavo za TOZD Plastiko že narejen in kako je z izvršitvijo raziskave ter kakšen znesek te raziskave lahko bremeni Alpino — TOZD Plastiko. Delavski svet soglaša, da se odobri plačilo te raziskave in da Janez Fister na naslednji seji o tem bolj natančno poroča.

26. 12. 1977 9. redna seja DS TOZD Obutev Gorenja vas

— Samoupravni sporazum o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke se sprejme z nekaterimi korekturami

— Javna razprava o katalogu delovnih opravil naj poteka od 10.—25. 1. 1978.

— Javna razprava za Pravilnik o delitvi sredstev za OD in skupno porabo bo potekala od 10.—25. 1. 1978

— Začasno se sprejmejo nekatere spremembe Samoupravnega sporazuma o organizaciji in sistematizaciji delovnih opravil, dokler ne bodo na referendumu dokončno potrjene.

— Sprejme se predloženi količinski plan proizvodnje za leto 1978

— Sprejmejo se nekatere korekture v zvezi s Samoupravnim sporazumom o združitvi TOZD v DO.

— Sprejme se predloženi plan investicij v TOZD Obutev Gorenja vas in DSSS

— Sprejme se plan stroškov za leto 1978 iz sklada skupne porabe za TOZD Obutev Gorenja vas, povečan na 550.000,00 dinarjev

— Posojilo za ceste: Sprejme se isti sklep kot na DS TOZD Obutev Ziri

— Potrdi se nabava dodatnih osnovnih sredstev na javni licitaciji v IPOK Kamnik

— Sprejme se predloženi planški cenik za leto 1978.

8. redna seja delavskega sveta TOZD Prodaja, 26. 12. 1977

— Komisija TOZD Prodaja mora preveriti regresivno skalo od prometa in analitično oceno ter pripraviti predlog za popravke.

— Pri članih komisije je prišlo do spremembe v sestavi in sicer tov. Mirko Ribič, poslovodja iz Varaždina, je zaradi bolezni odstopil, namesto njega je bil imenovan tov. Lekić Mahmut, pomočnik poslovodje iz Sarajeva. Od sedaj naprej bo komisija za nagrajevanje v naslednji sestavi:

1. Capuder Ivan, vodja MPM.
2. Dolinar Nada, vodja OD v TOZD Prodaja
3. Florjančič Karel, poslovodja prodajalne Novo mesto

4. Lekić Mahmut, pomočnik poslovodje prodajalne Sarajevo

5. Novoselec Stjepan, poslovodja prodajalne Zagreb I.

— Plan prodaje v znesku 715.650.000 din se sprejme s pripombo, da se za MPM ugotovi doseženi plan v 1977 in z dogovorom prodajalne primerno popiše.

— Plan ekonomske propagande za 1978. leto se sprejme v celoti, in sicer v znesku 3.800.000 dinarjev.

— Sprejme se plan udeleževanja na sejnih in izložbah za leto 1978 v višini 810.000 din.

— Odobri se nakup stanovanja v Zagrebu v znesku približno 40.000.000 starih dinarjev.

— Odobri se adaptacija prostorov v znesku 10.000.000 starih dinarjev.

— Prostor nad našo prodajalno v Kranju, Titov trg 2, ki se sestoji iz dveh stanovanj, naj se kupijo. Cena za te prostore znaša 1.200.000.— din.

— Predlog SS o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in skupno porabo z danimi pripombami v osmih točkah, se sprejme s pripombo, da za TOZD Prodajo komisija za nagrajevanje do 25. 1. 1978 pripravi predlog o spremembi regresivne skale in pripombe na osebno oceno delovnih dolžnosti.

— Predlog SS o združenju TOZD v DO naj se da s pripombami na referendum.

— V zvezi z vsemi samoupravnimi akti, ki jih od nas zahteva Zakon o združenem delu, se mora intenzivno delati.

— Razprave in sklepanje o javni obravnavi Pravilnika o delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo bo v javni razpravi od 10. do 25. 1. 1978.

— Vse prošnje za reševanje stanovanjskih vprašanj naj se rešujejo na podlagi sprejetega pravilnika v razpisnem roku. Izven natečaja se lahko reši samo taka prošnja, ki je za TOZD kot celoto neobhodno potrebna.

— Tovarišicama Govekar Anici in Divović Merdžani se podaljša rok za koriščenje stanovanjskega posojila do konca leta 1973.

— Za TOZD prodajo, brez MPM, se odobri plan investicij v znesku 274.430.— din za nabavo predvidene pisarniške opreme in avtomatične tehtnice.

— Za MPM se sprejme predlagani plan investicij v znesku 19.438.900.— din.

— Potrdi se plan stroškov za leto 1978 iz sklada skupne porabe:

1. Regres za letni dopust 600.000,00 din,
2. Regresirana prehrana 120.000,00 din,
3. Odpravnina delavcem, ki gredo v pokoj 35.000,00 din
4. Nagrade za 20, 30-letnico dela v Alpini 35.000,00 din,
5. Pogostitev upokojenecv Alpine 8.100,00 din,
6. Dotacija društvam 20.700,00 dinarjev,
7. Solidarnostna pomoč 12.400,00 din,
8. Organiziranje Dedka Mraza 14.500,00 din,

9. Obdarovanje za dan žena 46.400,00 din.

— Odobri se znesek 304.774,80 dinarjev dodatnih sredstev za izvršeno adaptacijo naše prodajalne v Sarajevu.

— Odobri se dodatna sredstva v znesku 113.156,35 za izvršeno adaptacijo v naši podajalni v Kragujevcu.

Predloženi osnutek kataloga o delovnih opravilih od 1. do 14. člena se mora dati v javno razpravo.

— Odobri se 90.000.— din za adaptacijo začasnega lokala v Bjelovaru.

1. izredna seja SDS, 4. 1. 1978:

— Sprejme se ocena neuspeha referendumu kot so jo zavzele družbenopolitične organizacije.

— Samoupravni sporazum o združenju TOZD v delovno organizacijo gre v ponoven sprejem. Dodatne pripombe se upoštevajo do 15. 1. 1978.

— Samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke, skupno porabo, nadomestilih in prejemkih gre tudi ponovno na referendum. Pripombe bo do konca meseca reševala komisija za analitično oceno v sodelovanju sindikata in zunanjih sodelavcev. Rešujejo se kritične pripombe, ki niso bile rešene in tiste, ki bi po tem predlogu dobili manj.

— Skupni delavski svet ne sprejme odstopa komisije za izdelavo analitične ocene.

— Skupni delavski svet ne sprejme ostavke vodje splošno kadrovske službe na njeno delovno mesto.

— Skupni delavski svet ugotavlja, da referendum ni uspel tudi zaradi hujskanja, zato smatra, da iz teh razlogov referendum ni regularen. Zato naj se poišče možnost za razpis novega referenduma, hkrati pa poišče krivce.

1. izredna seja sveta delovne skupnosti skupnih služb, 5. januarja 1978

— Člani sveta DSSS soglašajo s sklepi vodstev DPO in skupnega delavskega sveta, da se referendum za sprejem samoupravnega sporazuma za delitev sredstev za osebne dohodke, skupno

porabo in o prejemkih razveljaviti in da se referendum uvede ponovno 26. 1. 1978.

4. izredna seja DS TOZD Plastika, 5 in 6. 1. 1978

— Objektivni razlog za neuspeh referenduma je tudi, da komisija za analitično oceno ni realno ocenila nekaterih delovnih opravil v plastiki in da pripombe, ki so bile dane na nekatera delovna opravila, niso bile obravnavane pred referendumom na seji skupnega delavskega sveta 26. 12. 1977.

— Vzrok za neuspeh referenduma je tudi Informativni štetnik 35., ki ni objektivno prinašal informacij in ni bil izdan ob pravem času.

— Referendum o združenju TOZD v delovno organizacijo verjetno ni uspel tudi zaradi tega, ker je bil dan na referendum hkrati s Samoupravnim sporazumom o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke, skupno porabo, nadomestilih in prejemkih.

— Vzrok za neuspeh referenduma so tudi znane razprtije med oddelki in kasnejšimi tozdi.

— Iz zgoraj navedenih sklepov sledi, da je pretežni del krivde za neuspeh referenduma zunaj plastike. Delavski svet meni, da je neumestno dajanje informacij v smislu kot jih prinaša »DELO« 6. 1. 1978.

— Zahtevamo, da se ustavi gonja tako proti posameznikom, kot tudi proti TOZD Plastika kot v celoti.

— Člani delavskega sveta se strinjajo z razveljavitvijo referenduma in da se le-ta izvede ponovno 26. 1. 1978, hkrati se člani delavskega sveta TOZD Plastika strinjajo z vsemi sklepi vodstev DPO in skupnega delavskega sveta glede vzrokov neuspelega referenduma, razen hujskanja, ker so mnenja, da tega v plastiki ni bilo.

— Delno krivdo za neuspeh referenduma nosijo tudi vodstva DPO, ker njihovo delo ni bilo na taki ravni kot bi moralo biti. Če so DPO avangarda naprednih družbenih idej, bi morali delavce v plastiki usmerjati in jim pojasniti stvari, če si jih niso znali tolmačiti.

ŠTAB ZA TERITORIALNO OBRAMBO IN
POKRAJINSKI ODBOR ZA SLO GORENJSKE
STA PODELILA ALPINI

Priznanje

ZA USPEŠNO SODELOVANJE V VAJI

LUBNIK 77



Iz naših prodajaln

Tokrat vam predstavljamo prodajalno v Ajdovščini.

Letni promet prodajalne je 3.580.000 dinarjev, zaposlena pa sta dva delavca, Peter Jež, poslovođa in Janja Fučko, prodajalka.

»Tole je stavba, kjer posluje v Ajdovščini. Je naša last in veselji smo, da smo s tem omogočili boljše delo nam in pa tudi boljše počutje našim strankam.

Moram rdeči, tu je kar lepo delati, ker je prodajalna praktična.

Pred tremi leti je bilo vse drugače. Delali smo v zelo težkih razmerah celih 21 let, saj je prejšnja prodajalna s skladiščem vred merila 28 m² površine.

zaupa milijonske vrednosti. In res je bila poštena.

Izkušnje seveda govore, da ni povsod tako in prav zaradi tega in premajhnega poslovnega prostora, smo morali poiskati novo rešitev.

V prodajalni Ajdovščina sta oba delavca še danes ponosna, da je uspelo pridobiti tako primeren prostor, kar v večini drugih prodajaln ni rešeno.

V zvezi s tekočimi problemi pa upajo, da jih bo nov sistem obračunavanja osvobodil odvečnega pisarjenja. »Drugih problemov v zvezi s prodajo pa vsekakor ne manjka. Stranke in njihove zahteve so različne. Mi poskušamo ugoditi vsem željam,

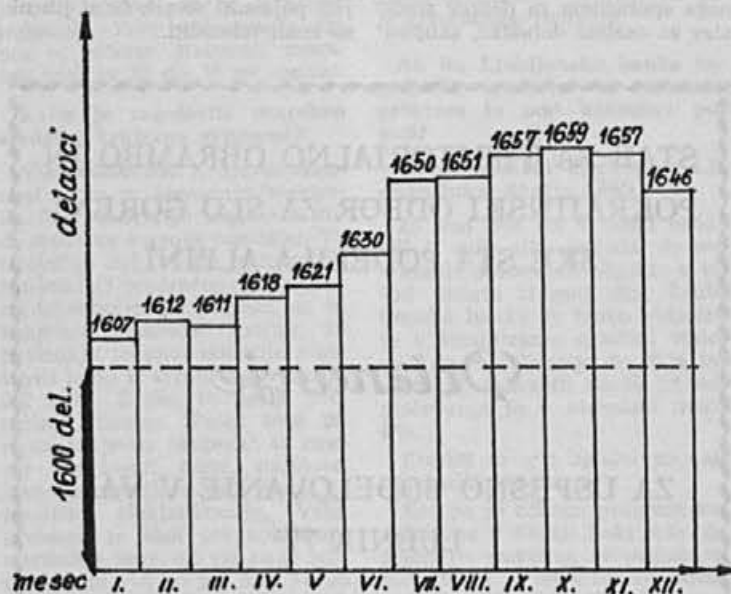


Tako je bilo Alpinino in tuje blago razmeščeno po hodniku in v drvarnici hišne lastnice, kar je bilo povsem v nasprotju s predpisi. Hišna lastnica je naše zaupanje s pridom izkoristila in ob sobotah in nedeljah razkazovala svojim sosedom in prijateljicam našo obutev, rekoč, poglejte kako mi šef prodajalne

trudimo se, da so naši odnosi s strankami čim lepši. Pozivamo mlade v vseh prodajalnah, naj se zavedajo dejstva, da smo mi, trgovci odvisni od ljudi in ne oni od nas.

Računamo, da bo novoodprta rubrika v časopisu »Delo-življenje« tudi pri delavcih drugih prodajaln naletela na ugoden odmev.

Kadrovska rast v letu 1977



Tako smo se zaposlovali leta 1977

Kadrovske vesti

V zadnjem mesecu preteklega leta je bilo precej sprememb. Delovno razmerje je nastopilo 7 delavcev, 12 delavcem pa je delovno razmerje prenehalo.

V delovni skupnosti skupnih služb je nastopil delovno razmerje Janez Strel, s služnja vojaškega roka sta se vrnila Roman Fortuna in Zdenko Bekš. V TOZD Obutev Ziri je nastopil delovno razmerje Igor Štucin, ki se je prav tako vrnil iz JLA. Delovno razmerje v TOZD Plastika je nastopil Pavel Jenko. V TOZD Prodaja sta nastopila delovno razmerje Mitar Jeftić in Marija Milković.

V TOZD Plastika je prenehalo delovno razmerje Ikić Karmen, v TOZD Obutev Ziri so prenehali Jožica Kosmač, Marija Trček in Boža Kralj, iz obrata na Colu pa je delovno razmerje prenehalo Mariji Pelhan.

Z delovnim razmerjem v TOZD Prodaja so prenehali Ivanka Kučmanič, iz prodajalne Karlovac, Dubrovka Kostel, iz Cakovca, Jadranka Krstić in Radmila Disić, iz prodajalne Niš, Jože Murnik, iz prodajalne Kranj, Albin Pungaršek, iz Celja in Eržbet Bodl, iz prodajalne Suhotica.

KRAJEVNI URAD ZIRI SPOROČA

Ob koncu leta so ponavadi povsod inventure. Na KU Ziri je to pregled o gibanju prebivalstva v Zireh.

Ob koncu leta 1977 nas je 2041, žensk pa 2181.

Umrlo je 39 ljudi, rodilo se jih je pa 58 (za rojstvo podatek ni popolnoma točen, ker dobimo iz Kranja poročila rojstev z zamudo).

Anka Kavčič

Gričarjevemu Pavletu — planincu v slovo!

Komaj se je njegov delovni dan prevesil v drugo polovico življenjske poti, še poln načrtov, ustvarjalne volje in energije, smo iznenada zvedeli za njegovo zahrbtno bolezen, ki ga je neopazno glodala in ga iz srede ustvarjalnega delovnega zagona iztrgala iz naše srede.

Vse od prvih otroških dni, ga je v številni družini majhnega kajzarja klesalo življenje. Sredi najlepših mladih dni je spoznal vse krutosti življenjske poti človeka, kako ga narava v svojem ritmu meče iz bogastva moči, v odvisnost njene volje, v drugih sredinah pa videl, kako jih polni z bogastvom moči in sreče.

Kljub grenkemu spoznanju te naravne resnice ni klonil. S svojimi prirojenimi močmi je zmeraj vzravnano, tiho, a uporno stopal življenju nasproti.

Pogumno je leta 1937 stopil v čevljarški poklic ter se ga tudi izučil. Takega ga spet srečam koncem marca 1943 v Zirovski četi, Poljanskem bataljonu NOV in POS. Po svojih močeh in sposobnostih je dal od sebe, kar je mogel. S svojim življenjem je bil na razpolago ljudski revoluciji. Pogumno je izvrševal zadane naloge.

Nikjer ni bil glasen, niti tam, ko je upravičeno iskal zaslužbeno. Svoje sposobnosti je pokazal z delom. Iz njegovih žuljavih rok je zrastel nov Gričarjev dom in lahko danes zremo vanj vsi Zirovci, kaj vse se kljub skopim naravnim pogojem, s trdim delom doseže, če je volja, pripravljenost in pogum. S svojimi dejanji nam je marsikaj pokazal in dokazal. Njegova življenjska pot ni bila lahka. Z delovnimi uspehi nam je odprl novo perspektivo. Njegovo spoznanje in izkušnje nas bodo navdihovala, kako iti skozi življenje, kje je ključ do delovnega uspeha.

Prekmalu, vse prezgodaj je zaključil svoj življenjski krog.

Nikdar se ni sramoval svojega stanu. Vse dni življenja se je zavzemal in boril za humane delavsko razredne odnose ter interese. Z dvojnimi delavnikom so njegova leta in prezgodaj je končal svojo življenjsko pot z neužitimi sadovi lasntega dela.

Ostal nam bo vzgled dobrega delovnega tovariša ter prijatelja in s temi lastnostmi bo živel v našem spominu.

Peter

PAVLA KAVČICA NI VEČ

V prvi polovici januarja smo se poslovili od našega upokojenca Pavla Kavčiča, roj. 2. 1. 1922.

Pavel se je zaposlil v naši delovni organizaciji leta 1947. kot čevljar. Delal je na zahtevnejših fazah v montaži in bil s svojo vestnostjo ter prizadevnostjo zgled sodelavcem. V začetku leta 1970 je bil zaradi slabega zdravja invalidskega upokojen.

V spominu ga bomo ohranili kot dobrega sodelavca.



Prijetna dnevna soba iz kate-
tere diha intelekt. Stene kra-
si nekaj del znanih slikarjev,
med njimi delo Ivana Gluhod-
dedova vnaša košček domače-
ga kraja. Na častnem mestu
lično uokvirjena slika Lusti-
kove mane.

Kramljanje ob čaju je še
poudarilo gostoljublje Vide
Volčjak, rojene Grošelj (Lu-
stikove) in dr. Volčjaka, ne-
kdanjšega žirovskega zdravni-
ka.

Naša rojakinja je postala
Zirovka leta 1912. Okrog leta
1925 je že odšla v meščansko
šolo v Ljubljano, k uršulink-
kam. Nekaj let pozneje se je
zaposlila v trgovini svoje ma-
me pri Lustiku.



»V trgovini sem ostala tja
do leta 1943, ko so iz Zirov
odšli Nemci. Moje sodelova-
nje v narodnoosvobodilni voj-
ni se je pričelo že leta 1942.
Sodelovala sem v organizaci-
ji AFZ in Rdečem križu na
področju Stare vasi. Spomi-
njam se nekdanjih sodelavk,
zlasti Berte Dolenceve, Tilke
Cepinove in drugih. Moram
reči, da smo naletele pri lju-
deh pri zbiranju materiala na
veliko razumevanja. Jarčja
dolina, Breznica, Ledenica, so
bili kraji, kjer smo največ
delali.

Seveda pa je moje sodelo-
vanje v NOB najtesneje po-
vezano z delom mojega mo-
žeja, ki je bil zdravnik. Zdravil
je partizanske ranjence in
je pozneje ustanovil bolnico
Franjo.

Delali ste v trgovini?

»Da, tu tudi so se oglašali
terenci in obveščevalci. Moje
delo je bilo v trgovini mnogo
bolj neopazno. Seveda sem
doživela kar 17 preiskav,
kjer so obrnili celo hišo in
krađli, kar se je dalo.

Dr. Volčjak je odšel v
Cerkno jeseni 1943. Z njim
sem stalno držala zvezo. Ne-
koč sem se odpeljala po sa-
nitetni material na pošto v
Gorenjo vas. Na Fužinah



pa smo z vozom naleteli na
mino. Vrglo me je z voza na
skalo sredi reke. V nogi mi
je ostal drobec. Odpeljali so
me najprej v Gorenjo vas,
nato pa na Golnik, kjer sem
ostala kar štiri mesece. Pri-
šlo je do infekcije, ker mi
niso hoteli odstraniti drobca,
ker je glavni zdravnik — Ne-
mec dobro poznal delovanje
mojega moža. Vendar me je
na skrivnem rešil nek drug
zdravnik. Tako sem počasi
okrevala, vendar sem še dan-
es 40% invalid.»

Vojna je bila mimo in Vida
je z možem odšla v Beograd,
kjer sta bila dve leti, nato pa
sta bila sedem let v Zagrebu.

Zaposlila se je 1967. leta,
pa tja do 1971. na Zavodu
za statistiko.

Spremljate življenje v Zi-
reh?



»O, seveda! Tudi se včasih
oglasim. Vesela sem, da moj
kraj tako napreduje, da so
ljudje zadovoljni, da ni več
tiste bede, kot je bila nek-
daj.»

Tekst: Nejko **PODOBNIK**
Foto: Franc **JESENKO**

Novo krajevno vodstvo zveze komunistov

Organiziranost zveze komu-
nistov v Zireh je po novem
nekoliko drugačna. Sveta
ZK, ki je do sedaj poskušal
koordinirati dejavnost osnov-
nih organizacij, ni več.

Namesto tega bo sedaj
krajevna konferenca ZK, ki
bo imela svoj izvršni organ
— komite.

In kaj bo krajevna konfe-
renca delala?

Delo v krajevni skupnosti
je najbolj pomembno pod-
ročje.

Člani ZK se bodo morali še
bolj neposredno vključiti v
delo organov krajevne skup-
nosti.

Tudi vplitve, ki so pred
vrati, zahtevajo širše sodelo-
vanje članov.

Pomoč mladinski organiza-
ciji je naslednja pomembna
naloga.

Kulturna rubrika



PORTAL IN VRATA

Kamnit portal s preklado v obliki eliptičnega segmenta in z ambici-
oznim profiliranim ravnim zaključkom sodi med primorsko vplivane
kamnoseške detajle, ki so na Zirovskem zelo pogosti. Po obliki lahko
sklepamo, da je nastal okrog srede 19. stoletja, lahko pa tudi nek-
oliko prej. Lesena dvokrilna vrata predstavljajo enega najpogostej-
ših tipov na tem ozemlju. V celoti gre za somerno kompozicijo —
vsako krilo je razdeljeno v tri polja. V zgornjih dveh je motiv školj-
kasto zaključenega žarkovja, v sredini srečamo stilizirano cvetje in
v spodnjih poljih okvirni geometrijski ornament. Zanimivi so tudi
motivi, ki polja delijo, kjer se srečamo tako s »pilastri« kot s plitvo
profiliranimi okvirji.

Ornamentika na vratih je nastala pod vplivom sodasnih historič-
stičnih slogov. Zato jih lahko datiramo v zadnjo četrtino 19. stoletja.
Portal in vrata sodijo med lepše primerke, njuno likovno vrednost
poudarja še motiv kratkega kamnitega stopnišča s plitvo ograjico.

Tekst: dr. Ivan Sedej
Foto: Marjan Pišljar



Referendum je šele začetek

Vollna komisija pri KS Ziri je ugotovila rezultate krajevnega referenduma za uvedbo samoprispevka za dobo 3 let, to je od 1. 1. 1978 do 31. 12. 1980 za območje KS Ziri za izgradnjo

garderobe in razširitev vhoda v osnovni šoli, adaptacijo in ureditev doma TVD Partizan v družbene prostore in ureditev poti in parkirišča na pokopališče, po programu KS.

Vollni odbori, ki jih je imenovala vollna komisija pri krajevni skupnosti so svojo delo opravili zgledno ter v mejah zakonitih predpisov. Volišča so

odprli ob 7. uri zjutraj in zaključili ob 19. uri zvečer.

Vollna komisija je preverila ves vollni material in ugotovila, da so vollni odbori opravili svoje delo zgledno in pravilno ter ugotovile naslednje končne rezultate:

REZULTATI REFERENDUMA ZA SAMOPRISPEVEK dne 18. 12. 1977.

Stev. volišča	Volišče	Število vpisanih volilcev	Upravičeno odsotni				Število vpisanih	Število neuprav. odsot.	Glasovalo vseh	Glasovalo						
			JLA	v tujini	ostali	skupaj				%	ZA	%	PROTI	%	neveljavnih	%
1	2	5	3	4	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	ZIRI	487	4	2	4	10	477	3	474	99,37	363	76,10	91	19,71	20	4,19
2	STARA VAS	826	5	1	10	16	810	41	769	94,94	513	63,33	234	33,95	22	2,72
3	NOVA VAS	389	5	—	3	8	381	7	374	98,16	229	60,10	133	36,75	12	3,15
4	DOBRAČEVA	673	12	—	15	27	646	36	610	94,43	354	54,80	231	41,33	25	3,87
5	SELO	230	—	—	2	2	228	1	227	99,56	156	68,42	70	31,14	1	0,44
6	BREKOVICE	122	—	—	5	5	117	2	115	98,29	42	35,90	64	56,41	9	7,69
7	REČEVA	191	5	—	—	5	186	6	180	96,77	102	54,84	70	40,86	8	4,30
SKUPAJ:		2.918	31	3	39	73	2.845	96	2.749	96,63	1.759	61,83	893	31,39	97	6,78

Predlog zazidalnega načrta industrijske cone Žiri

Predlog zazidalnega načrta industrijske cone Žiri, ki ga je izdelal Projektivni atelje v Ljubljani na podlagi ugotovljenih podatkov oziroma dolgoročnih izdelanih programov delovnih organizacij Alpine, Etikete, Kladivarja, KGZ Sora in Mizarstvo Ziri.

Te delovne organizacije bodo tudi investirale v tej industrijski coni.

Program bodoče zazidave izhaja iz ciljev, ki so določeni s srednjeročnimi programi razvoja organizacij in obsegajo prostorske zahteve kot potrebe proizvodnje po zazidalnih površinah in komunalnih objektih.

Skupna površina za potrebe proizvodnje, s predvideno rezerva znaša okrog 16 hektarov površine.

Dne, 11. 1. 1968 je bil sklican širši sestanek s predstavniki delovnih organizacij, krajevne skupnosti in predstavniki SO Skofja Loka. Na tem sestanku je bil obravnavan predlog zazidalnega načrta industrijske cone Žiri.

Načrt bo v javni razpravi po vskladitvi pripomb predvidoma februarja meseca.

PRIHODNJIC!

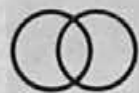
Investicije v športne objekte; pri voznih redih nič novega; Obveznice za Onkološki inštitut; Načrt industrijske cone.

Sindikavno tekmovanje v veleslalomu kar zares

Vnedeljo, 22. 1. 1978 je bilo na Stefanovem griču v Zireh sindikalno prvenstvo Alpine v veleslalomu. Rezultati, ki so bili to-

krat prvič v Zireh merjeni na stotinke sekunde natančno, so po posameznih kategorijah zmagali:

- od letnika 1953 dalje
1. Zdravko Pišljnar
od 1943 — 1952
1. Kosmač Rajko
od 1934 — 1942
1. Silvo Trček
do 1933
1. Alojz Podobnik



Poročili so se:

Jelka Vidic iz TOZD Obutev Ziri, Majda Sajevec in Magda Zgavec s Cola — TOZD Obutev Ziri.

Iskreno čestitamo!



»DELO ZIVLJENJE« je glasilo ALPINE, tovarne obutev Ziri, Stara vas 23 — n. sol. o., ki ima v svoji sestavi TOZD Obutev Ziri, TOZD Obutev Gorenja vas, TOZD Plastika Ziri, TOZD Maloprodaja in Delovno skupnost skupnih služb. Ureja ga uredniški odbor:

- Ivan Capuder
Martina Gregorač
Majda Jesenko
Vladimir Pivk
Janez Smeh
Alfonz Zajec
Anuška Kavčič — tehnični urednik
Njeko Podobnik — odgovorni urednik

Izhaja mesečno, naklada 1700 izvodov.

Fotografije: Franc Jesenko
Tisk: Gorenjski tisk, Kranj